

Nieuwsbrief SR Updates

Nummer 8, 2025

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:409](#) 18-03-2025

Hoge Raad naar aanleiding van het arrest van het Hof van Justitie in de zaak CG/Landeck.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:408](#) 18-03-2025

Cassatie in het belang van de wet naar aanleiding van uitspraken HvJ EU in zaken Tele2 Sverige en Watson, Ministerio Fiscal, La Quadrature du Net e.a. en Prokuratuur.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:391](#) 18-03-2025

Is de uitspraak van het hof gewezen door het vereiste aantal raadsheren?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:392](#) 18-03-2025

Is het arrest van het hof nietig?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:217](#) 18-03-2025

Kon het hof het openbaar ministerie niet-ontvankelijk verklaren in de vervolging wegens het ontbreken van de mogelijkheid voor tegenonderzoek, nu het dienstvoertuig na afronding van de verkeersongevalanalyse is verkocht?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:297](#) 18-03-2025

Verschillende klachten ten aanzien van bewezenverklaring diefstal met geweld en met valse sleutel.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:328](#) 18-03-2025

Bewijs en termijnklachten.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:333](#) 18-03-2025

Bewijsklachten ten aanzien van phishing-fraude met behulp van valse betaalverzoeken.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:334](#) 18-03-2025

Kon het hof de reiskosten van de benadeelde partij voor het bijwonen van de zitting in hoger beroep toewijzen als schade en een schadevergoedingsmaatregel opleggen, of gelden ze als proceskosten omdat zij een gemachtigde had?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:390](#) 18-03-2025

Had het hof gemotiveerd moeten beslissen op het gevoerde verweer van de raadsman dat sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding gelet op de psychische

gesteldheid van de verdachte, waarbij is verwezen naar een brief van de neuroloog?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:397](#) 18-03-2025

Kunnen de verklaringen van haar ex-partner en haar dochter voor het bewijs worden gebruikt?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:398](#) 18-03-2025

Bewijsklacht.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:400](#) 18-03-2025

Kan uit de bewijsmiddelen volgen dat de verdachte haar mond afgeschermd hield met een mondkapje en heeft het hof ten onrechte de vordering tot vergoeding van de immateriële schade toegewezen?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:405](#) 18-03-2025

Kon de rechtbank het beklag niet-ontvankelijk verklaren omdat de gegevensdragers waren teruggegeven?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:407](#) 18-03-2025

Bewijsklacht medeplegen van doodslag.

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:410](#) 18-03-2025

Heeft verdachte artikel 3.17 Arbobesluit geschonden door lassers niet voldoende te beschermen tegen water in de laadpijp, en werkte bemanning zonder opdracht daartoe op eigen initiatief?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:411](#) 18-03-2025

Kan de verdachte, als kapitein van schip, worden aangemerkt als 'werkgever' als bedoeld in artikel 1 lid 2 aanhef en onder a en onder 1° (oud) Arbowet?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:413](#) 18-03-2025

Heeft het hof ten onrechte niet in het bijzonder de redenen opgegeven waarom het is afgeweken van een door de verdediging naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:403](#) 18-03-2025

Is het klaagschrift vervallen doordat de klager (na beschikking van de rechtbank) is overleden en kon de rechtbank het beklag niet-ontvankelijk verklaren omdat gegevensdragers waren teruggegeven?

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2025:404](#) 18-03-2025

Kon de rechtbank het beklag niet-ontvankelijk verklaren omdat de gegevensdragers waren teruggegeven?

RECHTSPRAAK

Is het klaagschrift vervallen doordat de klager (na beschikking van de rechtbank) is overleden en kon de rechtbank het beklag niet-ontvankelijk verklaren omdat gegevensdragers waren teruggegeven?

Is het klaagschrift vervallen doordat de klager (na beschikking van de rechtbank) is overleden en kon de rechtbank het beklag niet-ontvankelijk verklaren omdat gegevensdragers waren teruggegeven?

De rechtbank heeft in haar beschikking van 21 juli 2016 de behandeling van het klaagschrift ten aanzien van de digitale gegevensdragers aangehouden met het doel om de afdeling forensische digitale opsporing een selectie te laten maken tussen gegevens die wel en die niet onder het verschoningsrecht van een geheimhouder kunnen vallen. Daarin ligt besloten dat de rechtbank het klaagschrift zo heeft uitgelegd dat het mede gericht is tegen het gebruik en de kennisneming van (kopieën van) de gegevens die zijn opgeslagen op die gegevensdragers.

In de beschikking van 24 januari 2024 heeft de rechtbank vastgesteld dat de politie van de inhoud van de in beslag genomen gegevensdragers een kopie heeft gemaakt, dat de gegevensdragers vervolgens zijn teruggegeven en dat de gemaakte kopie, inclusief mogelijke geheimhoudersstukken, nog altijd ter beschikking staat van de opsporingsautoriteiten. De rechtbank heeft overwogen dat zij 'binnen de beperkte (wettelijke) mogelijkheden van de onderhavige procedure' geen beslissing kan nemen 'die aan alle te respecteren belangen recht doet' en heeft het beklag niet-ontvankelijk verklaard op de enkele grond dat de gegevensdragers inmiddels zijn teruggegeven. Dat oordeel is niet begrijpelijk in het licht van het eerdere procesverloop, waaruit naar voren komt dat het klaagschrift mede betrekking heeft op het gebruik en de kennisneming van (kopieën van) de gegevens op de grond dat deze object zijn van het verschoningsrecht van de klager. Dat de gegevensdragers zijn teruggegeven doet daaraan niet af, omdat het klaagschrift ook betrekking heeft op de kopieën die van deze gegevensdragers zijn gemaakt en die ter beschikking van de opsporingsautoriteiten staan (vgl. HR 3 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:369). Dat betekent dat een beslissing moet worden genomen over die kennisneming en dat gebruik, met inachtneming van de beslissing van de

Hoge Raad in zijn beschikking van 8 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2537 over de (overeenkomstige) toepassing van artikel 125i en 98 Sv.

Het cassatiemiddel is in zoverre terecht voorgesteld. Dat brengt mee dat bespreking van het restant van het cassatiemiddel niet nodig is.

In verband met de verdere afdoening van deze zaak merkt de Hoge Raad nog het volgende op. In een geval als dit, waarin de verschoningsgerechtigde tijdens de beklagprocedure is overleden, brengt het maatschappelijk belang dat aan het verschoningsrecht ten grondslag ligt met zich, dat in de beklagprocedure een gezaghebbend vertegenwoordiger van de beroepsgroep van de verschoningsgerechtigde (zoals de plaatselijk deken van de Orde van Advocaten) in de gelegenheid wordt gesteld zich uit te laten over het verschoningsrecht met betrekking tot de betreffende stukken en gegevens in verband met de bescherming van belangen van rechtzoekenden die zich om bijstand en advies tot de verschoningsgerechtigde hebben gewend. Na terugwijzing wordt de beklagprocedure voortgezet door deze vertegenwoordiger dan wel een door hem aangewezen beroepsgenoot.

Verder kan de rechtbank het klaagschrift niet-ontvankelijk verklaren vanwege een gebrek aan belang als komt vast te staan dat de (kopieën van de) vastgelegde gegevens inmiddels zijn vernietigd.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:403

Zaaknummer: 24/00459

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en T. Kooijmans

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 552a Sv

RECHTSPRAAK

Kon de rechtbank het beklag niet-ontvankelijk verklaren omdat de gegevensdragers waren teruggegeven?

Kon de rechtbank het beklag niet-ontvankelijk verklaren omdat de gegevensdragers waren teruggegeven?

Het cassatiemiddel keert zich tegen de niet-ontvankelijkverklaring door de rechtbank van het door de klagster ingestelde beklag.

Onder de klagster en [betrokkene 1] zijn digitale gegevensdragers in beslag genomen. De klagster en [betrokkene 1] hebben daarop elk een (in essentie identiek) klaagschrift ingediend als bedoeld in artikel 552a lid 1 Sv. Het klaagschrift strekt tot – kort gezegd – opheffing van het beslag op de onder de klagster en [betrokkene 1] in beslag genomen stukken en gegevens op de grond dat deze stukken object zijn van het verschoningsrecht van hun advocaat, [betrokkene 2]. Ook [betrokkene 2] heeft een daartoe strekkend klaagschrift bij de rechtbank ingediend. De rechtbank heeft in de zaak [betrokkene 2] het beklag niet-ontvankelijk verklaard op de grond dat de gegevensdragers inmiddels zijn teruggegeven.

In de beklagzaak van de beslagene of een andere belanghebbende die niet de verschoningsgerechtigde is, moet het oordeel in de beklagprocedure van de verschoningsgerechtigde, als dat onherroepelijk is geworden, tot uitgangspunt worden genomen. Als in die laatste procedure onherroepelijk is beslist dat inbeslagneming van de betreffende stukken of gegevens in strijd is met het verschoningsrecht, is het klaagschrift van de beslagene of belanghebbende in zoverre gegrond en is kennisneming van die stukken of gegevens niet toegestaan. Als het beroep van de verschoningsgerechtigde op zijn verschoningsrecht ongegrond wordt verklaard, moet het beklag van de beslagene of belanghebbende niet-ontvankelijk worden verklaard voor zover het de klachten over het verschoningsrecht betreft. (Vgl. HR 13 oktober 2015, ECLI:NL:HR:2015:3076 en HR 28 juni 2016, ECLI:NL:HR:2016:1343.)

De Hoge Raad heeft bij zijn beschikking van vandaag in de zaak [betrokkene 2] (24/00459 Bv, ECLI:NL:HR:2025:403) de bestreden beschikking vernietigd en de zaak teruggewezen naar de rechtbank. De Hoge Raad heeft daartoe – kort gezegd – overwogen dat het oordeel van de

rechtbank dat het ingestelde beklag niet-ontvankelijk is op de grond dat de betreffende gegevensdragers zijn teruggegeven niet begrijpelijk is, nu het klaagschrift mede betrekking heeft op het gebruik en de kennisneming van (kopieën van) de gegevens op de grond dat deze object zijn van het verschoningsrecht van de klager. Het voorgaande brengt mee dat in deze zaak, gelet op wat hiervoor is overwogen, het cassatiemiddel terecht is voorgesteld.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:404

Zaaknummer: 24/00461

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en T. Kooijmans

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 552a Sv

RECHTSPRAAK

Kan uit de bewijsmiddelen volgen dat de verdachte haar mond afgeschermd hield met een mondkapje en heeft het hof ten onrechte de vordering tot vergoeding van de immateriële schade toegewezen?

Kan uit de bewijsmiddelen volgen dat de verdachte haar mond afgeschermd hield met een mondkapje en heeft het hof ten onrechte de vordering tot vergoeding van de immateriële schade toegewezen?

Beoordeling van het eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt over de bewezenverklaring van het onder 1 ten laste gelegde.

Het cassatiemiddel leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.

Beoordeling van het tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt over de toewijzing door het hof van de vordering tot vergoeding van immateriële schade van de [benadeelde] en de in verband daarmee opgelegde schadevergoedingsmaatregel.

Het hof heeft de vordering tot vergoeding van immateriële schade van de benadeelde partij als gevolg van de onder 1 bewezen verklaarde bedreiging – en dus niet (ook) als gevolg van de onder 2 bewezen verklaarde belediging – toegewezen tot een bedrag van € 500, vermeerderd met de wettelijke rente. Dat oordeel is ontoereikend gemotiveerd. Daarbij is van belang dat uit de overwegingen van het hof niet kan worden afgeleid op welke in artikel 6:106 BW vermelde grond en op welke door het hof vastgestelde omstandigheden het hof de toewijzing van de vordering van de benadeelde partij heeft gebaseerd. Dat brengt mee dat ook de oplegging van de in artikel 36f Sr voorziene maatregel niet in stand kan blijven (vgl. HR 18 juni 2019, ECLI:NL:HR:2019:901).

Het cassatiemiddel slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:400

Zaaknummer: 22/01965

Rechters: V. van den Brink, T. Kooijmans en C.N. Dalebout

Advocaten: W.H. Jebbink

Wetsartikelen: 36f Sr en 359 Sv

RECHTSPRAAK

Kon de rechtbank het beklag niet-ontvankelijk verklaren omdat de gegevensdragers waren teruggegeven?

Kon de rechtbank het beklag niet-ontvankelijk verklaren omdat de gegevensdragers waren teruggegeven?

Het cassatiemiddel keert zich tegen de niet-ontvankelijkverklaring door de rechtbank van het door de klagster ingestelde beklag.

Het cassatiemiddel slaagt. De redenen daarvoor staan vermeld in de beschikking die de Hoge Raad vandaag heeft uitgesproken in de zaak 24/00461 Bv, ECLI:NL:HR:2025:404.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:405

Zaaknummer: 24/00463

Rechters: M.J. Borgers, A.L.J. van Strien en T. Kooijmans

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 552a Sv

RECHTSPRAAK

Bewijsklacht.

Bewijsklacht.

Het cassatiemiddel klaagt dat de bewezenverklaring niet uit de gebruikte bewijsmiddelen kan worden afgeleid.

Het cassatiemiddel slaagt. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de plaatsvervangend advocaat-generaal onder 4 tot en met 6.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:398

Zaaknummer: 23/00255

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en T.B. Trotman

Advocaten: G.J.P.M. Mooren

Wetsartikelen: 231b Sr en 359 Sv

RECHTSPRAAK

Heeft het hof ten onrechte niet in het bijzonder de redenen opgegeven waarom het is afgeweken van een door de verdediging naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt?

Heeft het hof ten onrechte niet in het bijzonder de redenen opgegeven waarom het is afgeweken van een door de verdediging naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt?

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof in strijd met artikel 359 lid 2 tweede volzin Sv niet in het bijzonder de redenen heeft opgegeven waarom het is afgeweken van een door de verdediging naar voren gebracht uitdrukkelijk onderbouwd standpunt over de betrouwbaarheid van de verklaringen van de aangever [aangever] en de getuige [getuige 1].

De rechter die over de feiten oordeelt, beslist wat hij van het beschikbare bewijsmateriaal betrouwbaar en bruikbaar vindt en aan welk bewijsmateriaal hij geen waarde toekent. De feitenrechter hoeft deze beslissingen over de selectie en waardering van het bewijsmateriaal niet te motiveren. Dat is anders in een aantal specifieke gevallen, onder meer wanneer door of namens de verdachte een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt is ingenomen ten aanzien van het gebruikte bewijsmateriaal. Hoe ver die motiveringsplicht gaat, hangt onder meer af van de inhoud en indringendheid van de argumenten die zijn aangevoerd. Die motiveringsplicht gaat niet zo ver dat bij de niet-aanvaarding van een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt op ieder detail van de argumentatie moet worden ingegaan. (Vgl. HR 11 april 2006, ECLI:NL:HR:2006:AU9130.)

De raadvrouw van de verdachte heeft – mede naar aanleiding van de in hoger beroep ten overstaan van de raadsheer-commissaris afgelegde verklaringen van de aangever en [getuige 1] – gesteld dat de door de kinderrechter voor het bewijs gebruikte verklaringen van de aangever en [getuige 1] onvoldoende betrouwbaar zijn om voor het bewijs te kunnen gebruiken. Daaraan heeft zij – kort gezegd – ten grondslag gelegd dat de herkenning van de verdachte door de aangever en [getuige 1] pas plaatsvond nadat de aangever had gesproken

met de beveiligers en de politie. De raadvrouw heeft verder aangevoerd dat uit de verklaringen van [getuige 1] volgt dat het op het moment van het incident druk was, dat de herkenning door [getuige 1] plaatsvond op grote afstand terwijl hij de rennende jongens op de rug zag en dat die herkenning gegrond was op 'een gevoel'.

Het hof heeft de bewijsoverweging van de kinderrechter overgenomen en, in reactie op dit verweer van de raadvrouw, daarbij overwogen dat het geen reden heeft te twijfelen aan de juistheid en betrouwbaarheid van de ook door de kinderrechter voor het bewijs gebruikte verklaringen. Daarbij heeft het hof kennelijk ook de bij de raadsheer-commissaris afgelegde (nadere) verklaringen betrokken, zonder dat dit het hof tot een ander oordeel over de betrouwbaarheid heeft gebracht. Het hof was, gelet op de strekking van het verweer en in aanmerking genomen wat is vooropgesteld, niet tot een nadere motivering gehouden.

Het cassatiemiddel faalt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:413

Zaaknummer: 23/05017

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering en T.B. Trotman

Advocaten: P.W.E. Hoezen

Wetsartikelen: 359 Sv

RECHTSPRAAK

Kan de verdachte, als kapitein van schip, worden aangemerkt als ‘werkgever’ als bedoeld in artikel 1 lid 2 aanhef en onder a en onder 1° (oud) Arbowet?

Kan de verdachte, als kapitein van schip, worden aangemerkt als ‘werkgever’ als bedoeld in artikel 1 lid 2 aanhef en onder a en onder 1° (oud) Arbowet?

De huidige Arbeidsomstandighedenwet is voorafgegaan door de Arbeidsomstandighedenwet 1998 (*Stb.* 1999, 184) en de Arbeidsomstandighedenwet 1980 (*Stb.* 1980, 664).

De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de Arbeidsomstandighedenwet 1980 houdt over het begrip ‘werkgever’ – waarvan de definitie in de Arbeidsomstandighedenwet 1998 in de kern is overgenomen – onder meer in:

‘Overeenkomstig hetgeen in vele, ook buitenlandse, wetten wordt aangetroffen knoopt het ontwerp aan bij de gangbare begrippen «werkgever» en «werknemer» en geeft het hiervan een definitie.

Als werkgever wordt allereerst beschouwd hij die een ander hetzij op grond van een arbeidsovereenkomst volgens het Burgerlijk Wetboek, hetzij uit hoofde van een publiekrechtelijke aanstelling in dienst heeft. Hoewel met deze formulering het overgrote deel van de in dienstverband werkzame personen onder de werkingssfeer van de wet wordt gebracht, kan hiermee om tweeërlei reden toch niet worden volstaan.

Allereerst diende een regeling te worden getroffen voor de niet zeldzame gevallen, dat werknemers door hun werkgever aan een andere werkgever worden uitgeleend voor het verrichten van normale bedrijfsarbeid. Volgens de bestaande wet draagt de werkgever-inlener de verantwoordelijkheid voor de veiligheid en gezondheid van deze werknemers: zij verrichten immers arbeid in zijn onderneming, zodat hij als hoofd of bestuurder de geëigende persoon is om de wettelijke arbeidsbeschermende maatregelen te treffen. De ontwerp-wet handhaaft deze figuur door in artikel 1, onder a, 1°, de uitlener aan het begrip «werkgever» te

onttrekken en vervolgens onder 2° de inlener tot werkgever te bestempelen.

Tweede lid. Een tweede voorziening is noodzakelijk voor die gevallen, dat noch van een arbeidsverhouding noch van een publiekrechtelijke aanstelling sprake is, terwijl toch arbeid wordt verricht door personen in een gezagsverhouding tot een ander lid van wie zij, voor wat hun veiligheid en gezondheid betreft, afhankelijk zijn. Men kan hierbij zowel denken aan de onderwijssector - zie artikel 1, onder c, van de bestaande wet - alsook aan bij voorbeeld personen, vooral jeugdigen, die als stagiair of leerling in een bedrijf werkzaam zijn en als zodanig eveneens onder de bescherming van de bestaande wet vallen. Ook in gevallen dat sprake is van een overeenkomst tot het verrichten van enige diensten in de zin van het Burgerlijk Wetboek kunnen beschermende maatregelen noodzakelijk zijn.

Voor deze en analoge situaties moest naar een oplossing worden gezocht. In de bestaande wet is deze gevonden in de mogelijkheid tot gelijkstelling met een «onderneming», waardoor men de wet kan aanpassen naarmate de behoefte daaraan zich doet gevoelen. Het ontwerp kiest voor een tegengestelde benadering en bepaalt in het tweede lid, dat ieder die een ander onder zijn gezag arbeid doet verrichten, in beginsel als werkgever in de zin der wet wordt beschouwd. Het toepassingsgebied van de wet wordt hiermede weliswaar ruimer dan dat van de bestaande wet, doch hierin is voorzien door het nog nader toe te lichten artikel 2.'

(Kamerstukken II 1978/79, 14497, nr. 3, p. 20.)

De memorie van antwoord bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de Arbeidsomstandighedenwet 1980 houdt over het begrip 'werkgever' onder meer in:

'De uitbreiding van het begrip werkgever is in artikel 1, tweede lid, van het wetsontwerp gezocht in een zeer algemene formule, verband houdende met het feit, dat het hier gaat om het bevorderen van gunstige omstandigheden overal waar mensen arbeid verrichten in afhankelijkheid van een ander. Volgens die formule wordt onder werkgever mede verstaan: «degene die zonder werkgever of werknemer in de zin van het eerste lid te zijn, een ander onder zijn gezag arbeid doet verrichten».

In de memorie van toelichting is erop gewezen, dat deze bepaling onder andere van belang is voor leerlingen en stagiairs. Het feitelijk onder zijn gezag een ander arbeid doen verrichten brengt de aansprakelijkheid voor de veiligheid enz. mee, ongeacht de rechtsverhouding tussen degene die het gezag uitoefent en degene die de arbeid verricht, behoudens dat hier niet bedoeld worden de werkgever en de werknemer in de zin van de arbeidsovereenkomst of de publiekrechtelijke aanstelling. De uitdrukking «zonder werknemer te zijn» beoogt mede te bereiken, dat niet als werkgever wordt aangemerkt het leidinggevend personeel. Ingevolge artikel 1, eerste lid, is in het geval van een leidinggevende werknemer primair de werkgever

aansprakelijk en kan in samenhang met artikel 51 van het Wetboek van Strafrecht daarnaast de leidinggevende werknemer aansprakelijk zijn, te weten indien hij «tot het feit opdracht heeft gegeven of feitelijk leiding heeft gegeven aan de verboden gedraging», zoals het heet in voornoemd artikel.’

(Kamerstukken II 1978/79, 14497, nr. 5, p. 48-49.)

De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de Arbeidsomstandighedenwet 1998 houdt over het begrip ‘werkgever’ als bedoeld in artikel 1 lid 1 en 2 (oud) Arbeidsomstandighedenwet – waarvan de definitie in de huidige bepaling is overgenomen – onder meer in:

‘De werkingssfeer van de wet wordt bepaald door de inhoud die aan de begrippen werkgever en werknemer wordt gegeven.

Werkgever is degene ten opzichte van wie een ander (de werknemer) verplicht is arbeid te verrichten. Deze verplichting vloeit voort uit een arbeidsovereenkomst of uit een publiekrechtelijke aanstelling. Dit is bepaald in het eerste lid. Daarin is tevens bepaald dat niet de «uitlener» van arbeidskrachten (het uitzendbureau) werkgever in de zin van de wet is, maar de «inlener» van de arbeidskrachten.

In het tweede lid wordt bepaald dat – ook al is er geen arbeidsovereenkomst of een publiekrechtelijke aanstelling – er dan toch sprake kan zijn van een werkgever-werknemerrelatie in de zin van de wet, indien arbeid onder gezag wordt verricht. Denk hierbij aan stagiaires en aan mensen die vrijwilligerswerk verrichten.’

(Kamerstukken II 1997/98, 25879, nr. 3, p. 35-36.)

De memorie van toelichting bij het wetsvoorstel tot wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet 1998 houdt over de wijziging van de definitie van het begrip ‘werknemer’ onder meer in:

‘(artikel 1, tweede lid)

In het tweede lid, onderdeel a, ten eerste, en onderdeel b, wordt onder het begrip werkgever tevens verstaan degene die onder zijn gezag personen arbeid doet verrichten zonder dat deze personen werkzaam zijn op grond van een arbeidsovereenkomst of publiekrechtelijk aanstelling of dat het gaat om inleenkrachten. Hierbij kan worden gedacht aan vrijwilligers maar bijvoorbeeld ook aan leerlingen en stagiair(e)s die werkzaam zijn bij een bedrijf. Verder vallen hieronder personen die arbeid verrichten op basis van een zogenoemde proefplaatsing in het kader van verschillende sociale verzekeringswetten en personen die arbeid verrichten

in het kader van de uitvoering van een (alternatieve) sanctie. Al deze personen zijn op grond van het tweede lid, onderdeel b, met werknemers gelijkgesteld. De wijziging van het tweede lid, onderdeel b, brengt met zich mee dat vrijwilligers niet meer worden aangemerkt als werknemer.'

(Kamerstukken II 2005/06, 30552, nr. 3, p. 24.)

Uit de hiervoor weergegeven wetsgeschiedenis komt naar voren dat met artikel 1 lid 2 aanhef en onder a en onder 1° (oud) Arbeidsomstandighedenwet is beoogd de werkingssfeer van de wet uit te breiden, in het bijzonder voor die gevallen waarin geen sprake is van een arbeidsovereenkomst of aanstelling aan de hand waarvan op grond van artikel 1 lid 1 (oud) Arbeidsomstandighedenwet kan worden bepaald wie als werkgever moet worden aangemerkt. Met deze uitbreiding beoogde de wetgever ook diegene die niet op grond van een arbeidsovereenkomst of aanstelling, maar op grond van een andere rechtsverhouding een persoon (in de wetsgeschiedenis worden genoemd een leerling of een stagiair) onder zijn gezag arbeid laat verrichten, onder het begrip 'werkgever' in de zin van de Arbeidsomstandighedenwet te brengen. Daarbij strekte de toevoeging 'zonder werknemer in de zin van het eerste lid te zijn' ertoe diegene die dit gezag enkel als leidinggevende uitoefent weer uit te zonderen van deze verruiming van het begrip 'werkgever'.

Uit de vaststellingen van het hof blijkt dat de verdachte als kapitein het gezag voerde over de onder de Nederlandse vlag varende sleepopperzuiger [A]. Verder blijkt uit die vaststellingen dat de Filipijnse werknemers op dit schip, onder wie de beide lassers die bij het arbeidsongeval betrokken waren, door de eigenaar van het schip, [medeverdachte B.V.], waren ingeleend van het crewingbedrijf [B].

Gelet hierop kan op grond van artikel 1 lid 1 aanhef en onder a en onder 2° (oud) Arbeidsomstandighedenwet [medeverdachte B.V.] worden aangemerkt als werkgever van de beide lassers, en is het hof daarvan kennelijk ook uitgegaan (vgl. het vandaag uitgesproken arrest in de zaak 22/03752 tegen de medeverdachte, ECLI:NL:HR:2025:410).

Het oordeel van het hof dat op grond van artikel 1 lid 2 aanhef en onder a en onder 1° (oud) Arbeidsomstandighedenwet daarnaast ook de verdachte moet worden aangemerkt als werkgever, is – tegen de achtergrond van wat hiervoor is overwogen over de wettelijke regeling en de uit de wetsgeschiedenis blijken de bedoeling daarvan – niet zonder meer begrijpelijk. De enkele omstandigheid dat de verdachte op het moment dat het arbeidsongeval plaatsvond als kapitein het gezag voerde over het varende schip en daarmee ook over de bemanning daarvan, brengt niet mee dat hij daarmee in een zodanige (contractuele) gezagsverhouding tot die bemanningsleden stond dat hij als werkgever in de hiervoor

bedoelde zin kan worden aangemerkt. Dat volgt evenmin uit de omstandigheid dat de verdachte binnen het familiebedrijf waarvan [medeverdachte B.V.] een onderdeel is 'de nodige invloed lijkt te hebben'.

Het cassatiemiddel slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:411

Zaaknummer: 22/03751

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering, H.G. Sevenster, C.N. Dalebout en T.B. Trotman

Advocaten: L.E.G. van der Hut

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bewijsklacht medeplegen van doodslag.

Bewijsklacht medeplegen van doodslag.

Het cassatiemiddel klaagt over de bewezenverklaring van de onder 1 ten laste gelegde doodslag.

De bewezenverklaring, de bewijsvoering en de kwalificatie zijn weergegeven in de uitspraak van het hof, die is gepubliceerd op rechtspraak.nl onder ECLI:NL:GHDHA:2024:97.

Het cassatiemiddel leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2.2 tot en met 2.8.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:407

Zaaknummer: 24/00285

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en F. Posthumus

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 358 Sv en 359 Sv

RECHTSPRAAK

Heeft verdachte artikel 3.17 Arbobesluit geschonden door lassers niet voldoende te beschermen tegen water in de laadpijp, en werkte bemanning zonder opdracht daartoe op eigen initiatief?

Heeft verdachte artikel 3.17 Arbobesluit geschonden door lassers niet voldoende te beschermen tegen water in de laadpijp, en werkte bemanning zonder opdracht daartoe op eigen initiatief?

Beoordeling van het eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel komt met verschillende deelklachten op tegen de bewezenverklaring.

Het cassatiemiddel leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 10 tot en met 48.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:410

Zaaknummer: 22/03752

Rechters: V. van den Brink, A.E.M. Röttgering, H.G. Sevenster, C.N. Dalebout en T.B. Trotman

Advocaten: L.E.G. van der Hut

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kunnen de verklaringen van haar ex-partner en haar dochter voor het bewijs worden gebruikt?

Kunnen de verklaringen van haar ex-partner en haar dochter voor het bewijs worden gebruikt?

Het cassatiemiddel klaagt dat de bewezenverklaring ontoereikend is gemotiveerd.

Het cassatiemiddel leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de plaatsvervangend advocaat-generaal.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:397

Zaaknummer: 22/03746

Rechters: V. van den Brink, T.B. Trotman en R. Kuiper

Advocaten: T. Kocabas

Wetsartikelen: 302 Sr en 359 Sv

RECHTSPRAAK

Kon het hof het openbaar ministerie niet-ontvankelijk verklaren in de vervolging wegens het ontbreken van de mogelijkheid voor tegenonderzoek, nu het dienstvoertuig na afronding van de verkeersongevalanalyse is verkocht?

Kon het hof het openbaar ministerie niet-ontvankelijk verklaren in de vervolging wegens het ontbreken van de mogelijkheid voor tegenonderzoek, nu het dienstvoertuig na afronding van de verkeersongevalanalyse is verkocht?

Het cassatiemiddel klaagt over de beslissing van het hof tot niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie in de vervolging van de verdachte.

In zijn arrest van 1 december 2020, ECLI:NL:HR:2020:1889 heeft de Hoge Raad onder meer overwogen:

‘2.5.1 De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 30 maart 2004, ECLI:NL:HR:2004:AM2533, rechtsoverweging 3.6.5 de volgende maatstaf geformuleerd met betrekking tot de niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie:

“Niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie in de vervolging komt als in art. 359a Sv voorzien rechtsgevolg slechts in uitzonderlijke gevallen in aanmerking. Daarvoor is alleen plaats ingeval het vormverzuim daarin bestaat dat met de opsporing of vervolging belaste ambtenaren ernstig inbreuk hebben gemaakt op beginselen van een behoorlijke procesorde waardoor doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte aan diens recht op een eerlijke behandeling van zijn zaak is tekortgedaan.”

2.5.2 De Hoge Raad verduidelijkt de toepassing van deze maatstaf als volgt. De strekking van deze maatstaf is dat in het geval dat een zodanig ernstige inbreuk op het recht van de verdachte op een eerlijke behandeling van zijn zaak is gemaakt dat geen sprake meer kan zijn van een eerlijk proces in de zin van artikel 6 EVRM, niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie in de vervolging plaatsvindt. Het moet dan gaan om een onherstelbare

inbreuk op het recht op een eerlijk proces die niet op een aan de eisen van een behoorlijke en effectieve verdediging beantwoordende wijze is of kan worden gecompenseerd. Daarbij moet die inbreuk het verstreckende oordeel kunnen dragen dat – in de bewoordingen van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens – “the proceedings as a whole were not fair”. In het zeer uitzonderlijke geval dat op deze grond de niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie in de vervolging in beeld komt, hoeft echter niet – in zoverre stelt de Hoge Raad de eerder gehanteerde maatstaf bij – daarnaast nog te worden vastgesteld dat de betreffende inbreuk op het recht op een eerlijk proces doelbewust of met grove veronachtzaming van de belangen van de verdachte heeft plaatsgevonden. Aanleiding voor niet-ontvankelijkverklaring op deze grond kan bijvoorbeeld bestaan in het geval dat de verdachte door een opsporingsambtenaar dan wel door een persoon voor wiens handelen de politie of het openbaar ministerie verantwoordelijk is, is gebracht tot het begaan van het strafbare feit waarvoor hij wordt vervolgd, terwijl zijn opzet tevoren niet al daarop was gericht (vgl. HR 29 juni 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL0655), of waarin gedragingen van politie en justitie ertoe hebben geleid dat de waarheidsvinding door de rechter onmogelijk is gemaakt (vgl. HR 8 september 1998, ECL:NL:HR:1998:ZD1239).

2.5.3 In gevallen waarin zich een of meerdere vormverzuimen hebben voorgedaan die aanvankelijk het recht van de verdachte op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang hebben gebracht, maar die in voldoende mate zijn hersteld om het proces als geheel eerlijk te laten verlopen, biedt de onder 2.5.2 besproken maatstaf in beginsel geen ruimte voor niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie in de vervolging. Het is echter niet uitgesloten, zoals onder 2.3.4 is overwogen, dat in zo’n geval strafvermindering ter compensatie van het daadwerkelijk ondervonden nadeel plaatsvindt.’

Het hof heeft de volgende vaststellingen gedaan. De verdachte is op 21 mei 2019 als politieagent met zijn dienstvoertuig achterop een bestelbus gereden, waarna onderzoek is verricht aan het dienstvoertuig. Op 25 mei 2019 heeft het ‘Digitaal Voertuig Onderzoek’ plaatsgevonden, waarna het dienstvoertuig op 3 juni 2019 is vrijgegeven en op 27 juni 2019 is verkocht. Verzoeken van de verdediging die daarna zijn gedaan om technisch (tegen)onderzoek aan het dienstvoertuig te laten verrichten, konden daarom niet worden toegewezen. De verdachte heeft zich telkens op het standpunt gesteld dat de remmen van het dienstvoertuig niet (naar behoren) functioneerden.

Daarnaast heeft het hof overwogen dat het (tegen)onderzoek aan de auto een cruciaal ‘verdedigingsmiddel’ voor de verdachte is waarmee hij zijn standpunt had kunnen onderbouwen. Verder heeft het hof overwogen dat dit ‘verdedigingsmiddel’ door toedoen van politie en justitie definitief niet meer ter beschikking van de verdachte staat en dat waarheidsvinding door de rechter over het standpunt van de verdachte niet meer mogelijk is.

Op grond hiervan heeft het hof geoordeeld dat door het handelen van de politie en het openbaar ministerie sprake is van een ernstige en onherstelbare inbreuk op het recht op een eerlijk proces die niet op een aan de eisen van een behoorlijke en effectieve verdediging beantwoordende manier is of kan worden gecompenseerd.

In het licht van wat hiervoor is vooropgesteld, heeft het hof zijn verstreckende oordeel – waarin besloten ligt dat ‘the proceedings as a whole were not fair’ – niet toereikend gemotiveerd. Daarbij neemt de Hoge Raad mede in aanmerking dat in de fase van het hoger beroep – dus toen aan het dienstvoertuig zelf geen nader (technisch) onderzoek meer kon worden verricht – onder meer op verzoek van de verdediging nog wel uiteenlopende onderzoekshandelingen met betrekking tot het dienstvoertuig en het verkeersongeval zijn verricht, en op de terechtzitting in hoger beroep van 15 maart 2024 de stukken aan de orde zijn gesteld die op die onderzoekshandelingen betrekking hebben. Verder is van belang dat als de onmogelijkheid om nader technisch onderzoek aan het dienstvoertuig te verrichten een complicatie vormt bij de bewijsgaring of de waardering van het bewijs, de rechter daarmee rekening kan houden en, als de bewijsvoering anders op gespannen voet zou komen met de ‘fairness of the proceedings as a whole’, tot een vrijspraak kan komen.

De klacht is gegrond. Dat brengt mee dat bespreking van het restant van het cassatiemiddel niet nodig is.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:217

Zaaknummer: 24/01591

Rechters: V. van den Brink, T. Kooijmans en R. Kuiper

Advocaten: Th.J. Kelder

Wetsartikelen: 6 EVRM en 359a Sv

RECHTSPRAAK

Bewijsklachten ten aanzien van phishing-fraude met behulp van valse betaalverzoeken.

Bewijsklachten ten aanzien van phishing-fraude met behulp van valse betaalverzoeken.

Beoordeling van het eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat de bewezenverklaring van de onder 1, 2 en 3 ten laste gelegde feiten voor zover deze betrekking heeft op [aangeefster 2] in het bijzonder voor wat betreft het medeplegen niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is alleen gerechtvaardigd als de bewezen verklaarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is. Een en ander brengt mee dat wanneer het ten laste gelegde medeplegen in de kern niet bestaat uit een gezamenlijke uitvoering, maar uit gedragingen die met medeplichtigheid in verband plegen te worden gebracht, op de rechter de taak rust om in het geval dat hij toch tot een bewezenverklaring van het medeplegen komt, in de bewijsvoering – dus in de bewijsmiddelen en zo nodig in een afzonderlijke bewijsoverweging – dat medeplegen nauwkeurig te motiveren. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. (Vgl. HR 5 juli 2016, ECLI:NL:HR:2016:1316.)

Het hof heeft in zijn bewijsvoering het volgende vastgesteld. [aangeefster 2] en een persoon die zich [naam 4] noemde en gebruikmaakte van het telefoonnummer [telefoonnummer] wisselden op 30 april 2018 tussen 18.44 uur en 19.39 uur via WhatsApp berichten uit. In dat berichtenverkeer werd [aangeefster 2] door [naam 4] bewogen om een betaling via Tikkie te doen. Daardoor werd zij geleid naar een phishing-site. [aangeefster 2] logde in op deze phishing-site en vulde een TAN-code in. Met behulp van deze gegevens werd vervolgens

ingelogd in het account van [aangeefster 2] bij de ING Bank, waarna een Samsung SM-J330FN werd aangemeld op dat account. Diezelfde avond werd om 21.33 uur bij de MediaMarkt in [plaats] met behulp van de Mobiel Betalen App vanaf de betaalrekening van [aangeefster 2] een contactloze betaling van € 2.118,05 gedaan in verband met de aankoop van twee iPhones. Deze aankoop werd gedaan door de [medeverdachte].

Op 29 mei 2018 begaven verbalisanten zich naar de woning van de verdachte om hem aan te houden. Zij zagen dat de verdachte onder meer de Samsung Galaxy J3 (SMJ330FN)-telefoon – waaraan het telefoonnummer [telefoonnummer] was gekoppeld – probeerde te verstoppen in zijn tuin. De verdachte heeft over die telefoon verklaard dat hij de telefoon – die van hem is en welke telefoon ook door de medeverdachte [medeverdachte] werd gebruikt – heeft gebruikt als betaalmiddel voor aankopen bij de MediaMarkt en Albert Heijn op 13 april 2018 op rekening van [aangever 1].

In de onder 2.3 weergegeven overwegingen heeft het hof als zijn oordeel tot uitdrukking gebracht dat niet aannemelijk is geworden dat de Samsung Galaxy J3 uitsluitend door anderen dan de verdachte werd gebruikt. Verder heeft het hof geoordeeld dat de verdachte op 30 april 2018 de Tikkie-link heeft gestuurd aan [aangeefster 2]. Die oordelen zijn niet onbegrijpelijk in het licht van de genoemde vaststellingen van het hof over het gebruik van deze telefoon door de verdachte en het verstoppen van deze telefoon door de verdachte, waaruit kan worden afgeleid dat de verdachte de telefoon aan het begin en aan het einde van de periode waarin de bewezen verklaarde feiten hebben plaatsgevonden voorhanden had en hij dus kennelijk gedurende deze hele periode daarover kon beschikken.

Het op dit alles gebaseerde oordeel van het hof dat de door hem in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in hun onderling verband en samenhang voldoende zijn om bij het onder 1, 2 en 3 ten laste gelegde voor wat betreft [aangeefster 2] te kunnen spreken van een voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking van de verdachte met zijn mededader of mededaders, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het cassatiemiddel faalt.

Beoordeling van het tweede cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat de bewezenverklaring van de onder 1, 2 en 3 ten laste gelegde feiten voor zover deze betrekking heeft op [aangeefster 3] in het bijzonder voor wat betreft het medeplegen niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

Het hof heeft in zijn bewijsvoering het volgende vastgesteld. Op 28 mei 2018 werd

[aangeefster 3] via WhatsApp benaderd door een persoon die zich [naam 6] noemde. [naam 6] vroeg de aangeefster of zij € 0,01 wilde overmaken zodat hij kon zien of haar gegevens klopten. [aangeefster 3] heeft via [naam 6] een betaalverzoek ontvangen waarbij zij op een link moest klikken. Zij heeft de link aangeklikt en haar ING-inloggegevens ingevuld. Er is vervolgens door een derde gebruikgemaakt van haar bankgegevens en een geldbedrag van € 2,51 is van haar ING-bankrekening overgeschreven naar een bankrekening die haar niet bekend was.

Op 29 mei 2018 begaven verbalisanten zich naar de woning van de verdachte om hem aan te houden. De verbalisanten zagen dat de verdachte onder meer een Samsung-telefoon probeerde te verstoppert in zijn tuin. Deze Samsung-telefoon bevatte vijf ontvangen schermopnamen met diverse bankgegevens van de bankrekening op naam van [aangeefster 3] en een Tikkie-link van € 0,01 op de website genaamd [internetsite]. De verdachte heeft verklaard dat deze telefoon van hem was.

Het hof heeft in zijn bewijsvoering gemotiveerd op grond waarvan naar zijn oordeel het ten laste gelegde medeplegen bewezen is. Het oordeel van het hof dat de door hem in aanmerking genomen feiten en omstandigheden in hun onderling verband en samenhang voldoende zijn om te kunnen spreken van een voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking van de verdachte met zijn mededader of mededaders, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Daarbij neemt de Hoge Raad mede in aanmerking dat het hof in zijn bewijsoverwegingen – waarin het heeft betrokken de benodigde snelheid om de Tikkie-fraude te laten slagen en de vergelijkbare handelwijze ten aanzien van de slachtoffers [aangever 1] en [aangeefster 2] – als zijn niet onbegrijpelijke oordeel tot uitdrukking heeft gebracht dat aan het verkrijgen van de inloggegevens van [aangeefster 3], het voorhanden hebben van die inloggegevens en het gebruik ervan om in te loggen in een server en/of het netwerk van de ING Bank en een geldbedrag over te schrijven vanaf de bankrekening van [aangeefster 3], een vooropgezet plan van de verdachte en zijn mededader of mededaders ten grondslag lag.

Het cassatiemiddel faalt.

Beoordeling van het vierde cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt over de bewezenverklaring van het onder 3 ten laste gelegde voor zover deze betrekking heeft op [aangeefster 3]. Aangevoerd wordt dat uit de bewijsvoering niet kan volgen dat de ING Bank ten aanzien van [aangeefster 3] is bewogen tot de afgifte van een geldbedrag.

Het hof heeft in zijn bewijsvoering vastgesteld dat een bedrag van € 2,51 van de ING-

bankrekening van [aangeefster 3] is overgeschreven naar een bankrekening die de aangeefster niet bekend was. Hieruit heeft het hof kennelijk afgeleid dat de ING Bank op de bewezen verklaarde manier is bewogen tot de afgifte van een geldbedrag van € 2,51. Dat oordeel is niet onbegrijpelijk.

Het cassatiemiddel faalt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:333

Zaaknummer: 22/03913

Rechters: V. van den Brink, M. Kuijer en T. Kooijmans

Advocaten: B. Kizilocak

Wetsartikelen: 138ab Sr, 139d Sr, 326 Sr, 311 Sr en 47 Sr

RECHTSPRAAK

Verschillende klachten ten aanzien van bewezenverklaring diefstal met geweld en met valse sleutel.

Verschillende klachten ten aanzien van bewezenverklaring diefstal met geweld en met valse sleutel.

Het eerste en het tweede cassatiemiddel komen met verschillende klachten op tegen de bewezenverklaring van de feiten 1 en 2.

De cassatiemiddelen leiden niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:297

Zaaknummer: 23/02544

Rechters: V. van den Brink, Y. Buruma en T.B. Trotman

Advocaten: R.J. Baumgardt en M.J. van Berlo

Wetsartikelen: 311 Sr, 312 Sr en 359 Sv

RECHTSPRAAK

Kon het hof de reiskosten van de benadeelde partij voor het bijwonen van de zitting in hoger beroep toewijzen als schade en een schadevergoedingsmaatregel opleggen, of gelden ze als proceskosten omdat zij een gemachtigde had?

Kon het hof de reiskosten van de benadeelde partij voor het bijwonen van de zitting in hoger beroep toewijzen als schade en een schadevergoedingsmaatregel opleggen, of gelden ze als proceskosten omdat zij een gemachtigde had?

Beoordeling van het eerste en het tweede cassatiemiddel

De cassatiemiddelen komen met verschillende klachten op tegen de bewezenverklaring.

De cassatiemiddelen leiden niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 2 tot en met 4.

Beoordeling van het derde cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat het hof ten onrechte de door de benadeelde partij gevorderde reiskosten voor het bijwonen van de terechtzitting in hoger beroep als rechtstreekse schade heeft toegewezen tot een bedrag van € 68,32 en ten aanzien van die kosten een schadevergoedingsmaatregel heeft opgelegd.

Het hof heeft ten onrechte een bedrag van € 68,32 als schadevergoeding toegewezen aan de benadeelde partij. Het gaat hier immers om reiskosten voor het bijwonen van de terechtzitting in hoger beroep die de benadeelde partij heeft gemaakt, die niet zijn aan te merken als schade die rechtstreeks is geleden door het strafbare feit, maar als proceskosten waarover de rechter op grond van artikel 532 Sv in de daar bedoelde gevallen een afzonderlijke beslissing moet geven. (Vgl. HR 11 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:653.) Dit brengt mee dat deze kosten ook niet in aanmerking kunnen worden genomen bij de oplegging van de in artikel 36f lid 1 Sr voorziene schadevergoedingsmaatregel (vgl. HR 28 mei 2019, ECLI:NL:HR:2019:793, r.o. 2.7.2).

Het cassatiemiddel klaagt daarover terecht.

Het cassatiemiddel klaagt verder dat de gevorderde reiskosten voor het bijwonen van de terechtzitting in hoger beroep ook niet als proceskosten voor vergoeding in aanmerking komen, omdat de benadeelde partij in hoger beroep met een gemachtigde (advocaat) procedeerde.

Een redelijke uitleg van artikel 532 Sv brengt mee dat bij de begroting van de daar bedoelde kosten dezelfde maatstaf wordt gehanteerd als in civiele procedures (vgl. HR 28 mei 2019, ECLI:NL:HR:2019:793, r.o. 2.7.3). Op grond van artikel 238 Rv komen reis- en verblijfkosten slechts voor vergoeding in aanmerking voor zover in persoon – dat wil zeggen: zonder gemachtigde (advocaat) – wordt geprocedeerd. Procedeert de benadeelde partij met een gemachtigde, dan komen slechts de kosten voor salaris en noodzakelijke verschotten van de gemachtigde voor vergoeding in aanmerking, en dus niet ook de in artikel 238 lid 1 Rv bedoelde kosten van de benadeelde partij.

Uit het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep blijkt dat de benadeelde partij op de terechtzitting in hoger beroep is verschenen en werd bijgestaan door een advocaat. Gelet op wat eerder is vooropgesteld, komen de door de benadeelde partij gevorderde reiskosten daarom niet voor vergoeding in aanmerking.

Ook in zoverre is het cassatiemiddel terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal de zaak zelf afdoen en deze kosten afwijzen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:334

Zaaknummer: 23/05015

Rechters: V. van den Brink, T. Kooijmans en C.N. Dalebout

Advocaten: T. Straten

Wetsartikelen: 553 Sv en 36f Sr

RECHTSPRAAK

Bewijs en termijnklachten.

Bewijs en termijnklachten.

Beoordeling van het eerste cassatiemiddel

Het cassatiemiddel komt op tegen de bewezenverklaring van het onder 7 ten laste gelegde feit.

Het cassatiemiddel leidt niet tot cassatie. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 4.

Beoordeling van het vierde cassatiemiddel

Het cassatiemiddel klaagt dat in de cassatiefase de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden omdat de stukken te laat door het hof zijn ingezonden.

Het cassatiemiddel is gegrond. Bovendien doet de Hoge Raad uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Een en ander brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de opgelegde gevangenisstraf van 26 maanden.

Ambtshalve beoordeling van de uitspraak van het hof

Het hof heeft de verdachte de verplichting opgelegd, kort gezegd, om aan de Staat ten behoeve van de in het arrest genoemde slachtoffers de in het arrest vermelde bedragen te betalen, bij gebreke van betaling en verhaal te vervangen door het in dat arrest telkens genoemde aantal (in totaal 429) dagen gijzeling.

Op grond van artikel 36f lid 5 Sr bepaalt de rechter bij de oplegging van de maatregel de duur volgens welke met toepassing van artikel 6:4:20 Sv gijzeling kan worden toegepast. De duur van de gijzeling beloopt – ook in gevallen van samenloop als bedoeld in artikel 57 en 58 Sr (vgl. artikel 60a Sr) – ten hoogste één jaar, waarbij in deze zaak geldt dat onder één jaar 360 dagen moet worden verstaan (vgl. HR 24 mei 2022, ECLI:NL:HR:2022:714).

De Hoge Raad zal de uitspraak van het hof ambtshalve vernietigen en zelf de duur van de

gijzeling verminderen in die zin dat is voldaan aan het wettelijk bepaalde maximum van één jaar.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:328

Zaaknummer: 21/03656

Rechters: V. van den Brink, M. Kuijer en T. Kooijmans

Advocaten: D.J.M. Dammers

Wetsartikelen: 57 Sr, 58 sr, 36f Sr, 6 EVRM en 359 Sv

RECHTSPRAAK

Had het hof gemotiveerd moeten beslissen op het gevoerde verweer van de raadsman dat sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding gelet op de psychische gesteldheid van de verdachte, waarbij is verwezen naar een brief van de neuroloog?

Had het hof gemotiveerd moeten beslissen op het gevoerde verweer van de raadsman dat sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding gelet op de psychische gesteldheid van de verdachte, waarbij is verwezen naar een brief van de neuroloog?

Het cassatiemiddel klaagt over het oordeel van het hof dat de verdachte niet-ontvankelijk is in het hoger beroep.

Het cassatiemiddel slaagt. De redenen daarvoor staan vermeld in de conclusie van de plaatsvervangend advocaat-generaal onder 2.2 tot en met 2.9.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:390

Zaaknummer: 22/04044

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en C. Caminada

Advocaten: R. Pothast

Wetsartikelen: 408 Sv

RECHTSPRAAK

Is het arrest van het hof nietig?

Is het arrest van het hof nietig?

Het cassatiemiddel klaagt dat het arrest van het hof nietig is, omdat een van de personen die dit arrest heeft gewezen, op het moment van de uitspraak niet als raadsheer-plaatsvervanger beëdigd was, waardoor de benoeming van deze persoon tot raadsheer-plaatsvervanger nog niet was ingegaan.

Uit de stukken die zijn weergegeven in de conclusie van de procureur-generaal in de zaak onder nummer 23/04238, ECLI:NL:PHR:2024:435, blijkt dat de hiervoor bedoelde persoon bij koninklijk besluit van 14 maart 2023 is benoemd tot raadsheer-plaatsvervanger ‘met als datum van indiensttreding de datum van beëdiging’. Op het moment van de uitspraak van het hof (op 27 oktober 2023) was deze persoon niet beëdigd als raadsheer-plaatsvervanger, zodat de betreffende benoeming nog niet was ingegaan. Dat betekent dat het arrest van de meervoudige kamer van het hof niet door drie, maar door twee raadsheren is gewezen en dat die uitspraak daarom nietig is op grond van artikel 5 lid 2 van de Wet op de rechterlijke organisatie (vgl. HR 6 oktober 2017, ECLI:NL:HR:2017:2561).

Het cassatiemiddel slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:392

Zaaknummer: 23/04377

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en F. Posthumus

Advocaten: K.W. van Nieuwkerk

Wetsartikelen: 5 RO

RECHTSPRAAK

Is de uitspraak van het hof gewezen door het vereiste aantal raadsheren?

Is de uitspraak van het hof gewezen door het vereiste aantal raadsheren?

Het cassatiemiddel klaagt dat het arrest van het hof nietig is, omdat een van de personen die dit arrest heeft gewezen, op het moment van de uitspraak niet als raadsheer-plaatsvervanger beëdigd was, waardoor de benoeming van deze persoon tot raadsheer-plaatsvervanger nog niet was ingegaan.

Uit de stukken die zijn weergegeven in de conclusie van de procureur-generaal in de zaak onder nummer 23/04238, ECLI:NL:PHR:2024:435, blijkt dat de hiervoor bedoelde persoon bij koninklijk besluit van 14 maart 2023 is benoemd tot raadsheer-plaatsvervanger 'met als datum van indiensttreding de datum van beëdiging'. Op het moment van de uitspraak van het hof (op 27 oktober 2023) was deze persoon niet beëdigd als raadsheer-plaatsvervanger, zodat de betreffende benoeming nog niet was ingegaan. Dat betekent dat het arrest van de meervoudige kamer van het hof niet door drie, maar door twee raadsheren is gewezen en dat die uitspraak daarom nietig is op grond van artikel 5 lid 2 van de Wet op de rechterlijke organisatie (vgl. HR 6 oktober 2017, ECLI:NL:HR:2017:2561).

Het cassatiemiddel slaagt.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:391

Zaaknummer: 23/04376

Rechters: M.J. Borgers, M. Kuijer en F. Posthumus

Advocaten: R. Schreudering

Wetsartikelen: 5 RO

RECHTSPRAAK

Cassatie in het belang van de wet naar aanleiding van uitspraken HvJ EU in zaken Tele2 Sverige en Watson, Ministerio Fiscal, La Quadrature du Net e.a. en Prokuratuur.

Cassatie in het belang van de wet naar aanleiding van uitspraken HvJ EU in zaken Tele2 Sverige en Watson, Ministerio Fiscal, La Quadrature du Net e.a. en Prokuratuur.

Wenk

De Hoge Raad bespreekt hierna de drie gestelde prejudiciële vragen aan de hand van de recente rechtspraak van het Hof van Justitie. De slotsom van deze bespreking zal luiden dat de Hoge Raad overgaat tot het intrekken van het verzoek om een prejudiciële beslissing. Vervolgens zal de Hoge Raad het cassatiemiddel dat de advocaat-generaal in zijn vordering tot cassatie in het belang van de wet heeft voorgesteld, nader beoordelen.

De in het licht van de gestelde prejudiciële vragen relevante rechtspraak van het Hof van Justitie is weergegeven in de aanvullende conclusie van de advocaat-generaal onder 28 tot en met 37.

De eerste prejudiciële vraag

De eerste prejudiciële vraag luidt:

Vallen wettelijke maatregelen die betrekking hebben op het in verband met het voorkomen, onderzoeken, opsporen en vervolgen van strafbare feiten verlenen aan overheidsinstanties van toegang tot verkeers- en locatiegegevens (met inbegrip van identificerende gegevens), onder de werkingssfeer van Richtlijn 2002/58/EG, als het gaat om het verlenen van toegang tot gegevens die niet worden bewaard op grond van wettelijke maatregelen als bedoeld in artikel 15 lid 1 Richtlijn 2002/58/EG, maar die door de aanbieder worden bewaard op een andere grond?

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 5 april 2022, ECLI:NL:HR:2022:475, overwogen dat – om de redenen die in dat arrest onder 6.2.4 zijn besproken – het hem voorkomt dat deze vraag bevestigend moet worden beantwoord.

De uitspraken van het Hof van Justitie in de zaken *La Quadrature du Net II* en *Tribunale di Bolzano* houden onder meer in dat alleen toegang kan worden verleend tot gegevens die in overeenstemming met Richtlijn 2002/58/EG worden bewaard. Het gaat daarbij niet uitsluitend om gegevens die worden bewaard op grond van wettelijke maatregelen als bedoeld in artikel 15 lid 1 Richtlijn 2002/58/EG, maar ook om gegevens die door de aanbieder worden bewaard op een andere in Richtlijn 2002/58/EG genoemde grond. Tevens blijkt uit de genoemde uitspraken dat in relatie tot gegevens die worden bewaard op grond van wettelijke maatregelen als bedoeld in artikel 15 lid 1 Richtlijn 2002/58/EG, geen sprake mag zijn van een algemene en ongedifferentieerde bewaarplicht.

Uit het vorenstaande volgt dat de rechtspraak van het Hof van Justitie, voor zover het daarin gaat om het verlenen van toegang tot verkeers- en locatiegegevens (met inbegrip van identificerende gegevens), betrekking heeft op niet alleen gegevens die worden bewaard op grond van wettelijke maatregelen die door een lidstaat zijn getroffen op grond van artikel 15 lid 1 Richtlijn 2002/58/EG, maar ook op gegevens die op een andere grond worden bewaard dan die wettelijke maatregelen. De als eerste gestelde prejudiciële vraag moet dus bevestigend worden beantwoord.

De tweede prejudiciële vraag

De tweede prejudiciële vraag luidt:

- a) Vormen de in de onder 5.7 en 5.8 genoemde arresten van het Hof van Justitie gehanteerde begrippen ‘ernstige strafbare feiten’ en ‘ernstige criminaliteit’ (of ‘zware criminaliteit’) autonome begrippen van Unierecht of is het aan de bevoegde instanties van de lidstaten om zelf mede invulling te geven aan deze begrippen?
- b) Als het gaat om autonome begrippen van Unierecht, op welke wijze dient dan te worden vastgesteld of sprake is van een ‘ernstig strafbaar feit’ of van ‘ernstige criminaliteit’?

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 5 april 2022, ECLI:NL:HR:2022:475, overwogen dat – om de redenen die in dat arrest onder 6.6.2 en 6.6.3 zijn besproken – het hem voorkomt dat het aan de bevoegde instanties van de lidstaten is om zelf mede invulling te geven aan de genoemde begrippen.

Het Hof van Justitie heeft in de zaak *Tribunale di Bolzano* de volgende uitleg gegeven aan het

begrip ‘ernstig strafbaar feit’ en in het verlengde daarvan het begrip ‘ernstige criminaliteit’ (of ‘zware criminaliteit’):

‘44 Wat ten slotte de definitie van „ernstig strafbaar feit” betreft, blijkt uit de rechtspraak dat, voor zover de Unie ter zake geen wetgeving heeft vastgesteld, het strafrecht en het strafprocesrecht tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren. Zij moeten deze bevoegdheid echter uitoefenen met inachtneming van het Unierecht (zie in die zin arrest van 26 februari 2019, Rimšēvičs en ECB/Letland, C|202/18 en C|238/18, EU:C:2019:139, punt 57 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

45 In dit verband zij opgemerkt dat de definitie van strafbare feiten, verzachtende en verzwarende omstandigheden en sancties zowel de maatschappelijke realiteit als de rechtstradities weerspiegelen, die niet alleen van lidstaat tot lidstaat maar ook in de tijd verschillen. Deze realiteiten en tradities zijn evenwel van belang om te bepalen welke strafbare feiten als ernstig worden beschouwd.

46 Gelet op de verdeling van de bevoegdheden tussen de Unie en de lidstaten krachtens het VWEU en op de aanzienlijke verschillen tussen de rechtsstelsels van de lidstaten op strafrechtelijk gebied, dient derhalve te worden geoordeeld dat het aan de lidstaten staat om „ernstige strafbare feiten” te definiëren voor de toepassing van artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58.

47 De door de lidstaten gehanteerde definitie van „ernstige strafbare feiten” moet echter voldoen aan de vereisten die voortvloeien uit dat artikel 15, lid 1, gelezen in het licht van de artikelen 7, 8 en 11 en artikel 52, lid 1, van het Handvest.

48 In dit verband zij eraan herinnerd dat artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58, omdat het de lidstaten toestaat wettelijke maatregelen te treffen ter „beperking van de reikwijdte” van de in onder meer de artikelen 5, 6 en 9 van deze richtlijn bedoelde rechten en plichten, zoals die welke voortvloeien uit de beginselen van vertrouwelijkheid van communicatie en uit het verbod op het opslaan van daarmee verband houdende gegevens, een uitzondering vormt op de algemene regel die in onder meer de artikelen 5, 6 en 9 is neergelegd, en dus volgens vaste rechtspraak strikt moet worden uitgelegd. Een dergelijke bepaling kan dus niet rechtvaardigen dat de uitzondering op de principeverplichting om de vertrouwelijkheid van elektronische communicatie en daarmee verband houdende gegevens te waarborgen de regel wordt omdat artikel 5 van die richtlijn in dat geval grotendeels haar inhoud zou verliezen (zie in die zin arrest van 5 april 2022, Commissioner of An Garda Síochána e.a., C|140/20, EU:C:2022:258, punt 40).

49 Bovendien volgt uit artikel 15, lid 1, derde volzin, van richtlijn 2002/58 dat de maatregelen

die de lidstaten krachtens deze bepaling treffen, in overeenstemming moeten zijn met de algemene beginselen van de Unie, waaronder het evenredigheidsbeginsel, en de naleving van de door de artikelen 7, 8 en 11 van het Handvest gewaarborgde grondrechten moeten verzekeren (zie in die zin arrest van 5 april 2022, Commissioner of An Garda Síochána e.a., C|140/20, EU:C:2022:258, punt 42).

50 Hieruit volgt dat de lidstaten het begrip „ernstig strafbaar feit” en, in het verlengde daarvan, het begrip „zware criminaliteit” niet mogen uithollen door er voor de toepassing van genoemd artikel 15, lid 1, strafbare feiten in op te nemen die kennelijk niet ernstig zijn in het licht van de maatschappelijke omstandigheden in de betrokken lidstaat, ook al heeft de wetgever van die lidstaat bepaald dat zij worden bestraft met een maximale gevangenisstraf van drie jaar.

51 Met name om na te gaan of er geen sprake is van een dergelijke onjuiste opvatting, is het van wezenlijk belang dat wanneer de toegang van de bevoegde nationale autoriteiten tot de bewaarde gegevens het risico van een ernstige inmenging in de grondrechten van de betrokkene inhoudt, deze toegang ofwel afhankelijk is van een voorafgaande toetsing door een rechterlijke instantie, ofwel door een onafhankelijke bestuurlijke entiteit [zie in die zin arrest van heden, *La Quadrature du Net e.a.* (Persoonsgegevens en bestrijding van namaak), C|470/21, punten 124|131].’

Verder heeft het Hof van Justitie over de Italiaanse regeling die aanleiding vormde voor de prejudiciële beslissing in de zaak *Tribunale di Bolzano*, overwogen:

‘52 In casu blijkt uit de verwijzingsbeslissing dat artikel 132, lid 3, van wetsbesluit nr. 196/2003 de voorwaarden vaststelt waaronder toegang tot door aanbieders van elektronische-communicatiediensten bewaarde gegevens kan worden verleend door een rechter bij wie een overheidsinstantie een met redenen omkleed verzoek heeft ingediend. Om de strafbare feiten te definiëren waarvoor met het oog op vervolging toegang kan worden verleend tot door aanbieders van elektronische-communicatiediensten bewaarde gegevens, wordt in die bepaling verwezen naar een maximale gevangenisstraf van ten minste drie jaar. Deze bepaling stelt die toegang afhankelijk van de dubbele voorwaarde dat er „voldoende aanwijzingen voor een strafbaar feit” zijn en dat die gegevens „relevant zijn voor de vaststelling van de strafbare feiten”.

53 De verwijzende rechter vraagt zich evenwel af of de in deze bepaling vervatte definitie van „ernstige strafbare feiten”, voor de vervolging waarvan toegang tot gegevens kan worden verleend, niet te ruim is, aangezien zij betrekking heeft op strafbare feiten die nauwelijks maatschappelijke onrust veroorzaken.

54 In dit verband moet ten eerste worden opgemerkt dat een definitie volgens welke „ernstige

strafbare feiten” waarvoor bij de vervolging ervan toegang kan worden verleend, strafbare feiten zijn waarvoor de maximumgevangenisstraf ten minste gelijk is aan een bij wet bepaalde duur, op een objectief criterium berust. Dit voldoet aan het vereiste dat de nationale wettelijke regeling aan de hand van objectieve criteria bepaalt in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden aan de bevoegde nationale autoriteiten toegang tot de gegevens in kwestie moet worden verleend (arrest van 5 april 2022, Commissioner of An Garda Síochána e.a., C|140/20, EU:C:2022:258, punt 105 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

55 Ten tweede volgt uit de in punt 48 van het onderhavige arrest aangehaalde rechtspraak dat de definitie die in het nationale recht wordt gegeven van „ernstige strafbare feiten” op grond waarvan toegang kan worden verleend tot de door de aanbieders van elektronische-communicatiediensten bewaarde gegevens, op basis waarvan precieze conclusies kunnen worden getrokken over de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen, niet zo ruim mag zijn dat de toegang tot die gegevens de regel in plaats van de uitzondering wordt. Die definitie kan dus niet de overgrote meerderheid van de strafbare feiten omvatten, hetgeen het geval zou zijn indien de drempel waarboven de maximumstraf van een strafbaar feit als ernstig strafbaar feit wordt aangemerkt, op een buitensporig laag niveau zou worden vastgesteld.

56 Een drempel die is vastgesteld op basis van een maximale gevangenisstraf van drie jaar, lijkt in dit verband niet buitensporig laag (zie in die zin arrest van 21 juni 2022, Ligue des droits humains, C|817/19, EU:C:2022:491, punt 150).

57 Aangezien de definitie van „ernstige strafbare feiten”, waarvoor om toegang tot de door de aanbieders van elektronische communicatie bewaarde gegevens kan worden verzocht, niet wordt vastgesteld aan de hand van een toepasselijke minimumstraf maar aan de hand van een toepasselijke maximumstraf, is het inderdaad niet uitgesloten dat toegang tot gegevens, wat een ernstige inmenging in de grondrechten vormt, kan worden gevraagd met het oog op de vervolging van strafbare feiten die in werkelijkheid geen zware criminaliteit uitmaken (zie naar analogie arrest van 21 juni 2022, Ligue des droits humains, C|817/19, EU:C:2022:491, punt 151).

58 De vaststelling van een drempel waarboven de maximumgevangenisstraf die op een strafbaar feit staat rechtvaardigt dat het als een ernstig strafbaar feit wordt aangemerkt, is echter niet noodzakelijkerwijs in strijd met het evenredigheidsbeginsel.

59 Ten eerste lijkt dit het geval te zijn voor een bepaling als die welke in het hoofdgeding aan de orde is, aangezien zij, zoals blijkt uit de verwijzingsbeslissing, in algemene zin betrekking heeft op de toegang tot de door aanbieders van elektronische-communicatiediensten bewaarde gegevens, zonder de aard van die gegevens te preciseren. Deze bepaling lijkt dus

met name te gelden voor gevallen waarin de toegang niet kan worden aangemerkt als een ernstige inmenging omdat zij geen betrekking heeft op een geheel van gegevens waaruit precieze conclusies over de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen kunnen worden getrokken.

60 Ten tweede moet de rechter of de onafhankelijke bestuurlijke entiteit, bij een voorafgaande toetsing naar aanleiding van een met redenen omkleed verzoek om toegang, die toegang kunnen weigeren of beperken wanneer hij of zij vaststelt dat de inmenging in de grondrechten die een dergelijke toegang zou opleveren ernstig is, terwijl het duidelijk is dat het strafbare feit in kwestie niet daadwerkelijk zware criminaliteit uitmaakt (zie naar analogie arrest van 21 juni 2022, *Ligue des droits humains*, C|817/19, EU:C:2022:491, punt 152).

61 De rechter of entiteit die belast is met de toetsing, moet namelijk in staat zijn om een juist evenwicht te verzekeren tussen, enerzijds, de legitieme belangen die verband houden met de behoeften van het onderzoek in het kader van de bestrijding van criminaliteit en, anderzijds, de fundamentele rechten op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en op bescherming van de persoonsgegevens van de personen op wier gegevens de toegang betrekking heeft [arrest van heden, *La Quadrature du Net e.a. (Persoonsgegevens en bestrijding van namaak)*, C|470/21, punt 125 en aldaar aangehaalde rechtspraak].

62 In het kader van het onderzoek van de evenredigheid van de aantasting van de grondrechten van de betrokkene door het verzoek om toegang, moet deze rechter of instantie die toegang met name kunnen weigeren wanneer deze wordt gevraagd in het kader van een strafvervolgung wegens een strafbaar feit dat kennelijk niet ernstig is in de zin van punt 50 van dit arrest.'

Deze overwegingen van het Hof van Justitie komen in het kort op het volgende neer. Het begrip 'ernstig strafbaar feit' vormt geen autonoom begrip van Unierecht, in die zin dat het aan de bevoegde instanties van de lidstaten is om de betekenis van dit begrip te definiëren in relatie tot het verlenen van toegang tot verkeers- en locatiegegevens. Datzelfde geldt voor het begrip 'ernstige criminaliteit' (of 'zware criminaliteit'). De uitleg die door de bevoegde instanties van de lidstaat aan deze begrippen wordt gegeven, mag echter deze begrippen niet 'uithollen' doordat er onder deze begrippen strafbare feiten worden betrokken die 'kennelijk niet ernstig zijn in het licht van de maatschappelijke omstandigheden in de betrokken lidstaat'. Voor het oordeel of een strafbaar feit kan worden aangemerkt als een ernstig strafbaar feit of ernstige criminaliteit is niet uitsluitend bepalend het strafmaximum dat aan het betreffende strafbare feit is verbonden. Ook moet acht worden geslagen op de ernst van het feit 'in het licht van de maatschappelijke omstandigheden in de betrokken lidstaat'. Deze beoordeling is in de kern erop gericht vast te stellen of de aantasting van de grondrechten van

de betrokkene – het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op bescherming van persoonsgegevens – als gevolg van een verzoek om toegang tot verkeers- en locatiegegevens (anders dan uitsluitend identificerende gegevens) evenredig is in het licht van de belangen die met criminaliteitsbestrijding zijn gemoeid. Die beoordeling moet plaatsvinden door een rechter of een onafhankelijke bestuurlijke autoriteit en gaat vooraf aan het verlenen van toegang tot die gegevens.

De door de Hoge Raad als tweede, onder a, gestelde prejudiciële vraag moet zo worden beantwoord dat de begrippen ‘ernstige strafbare feiten’ en ‘ernstige criminaliteit’ (of ‘zware criminaliteit’) geen autonome begrippen van Unierecht vormen, zij het dat bij de uitleg die aan deze begrippen wordt gegeven, acht moet worden geslagen op wat hiervoor is overwogen. Dat betekent dat de als tweede, onder b, gestelde prejudiciële vraag geen beantwoording behoeft.

De derde prejudiciële vraag

De derde prejudiciële vraag luidt:

Kan het verlenen van toegang aan overheidsinstanties tot verkeers- en locatiegegevens (anders dan uitsluitend identificerende gegevens) met het oog op het voorkomen, onderzoeken, opsporen en vervolgen van strafbare feiten onder Richtlijn 2002/58/EG worden toegestaan als geen sprake is van ernstige strafbare feiten of ernstige criminaliteit, namelijk als in het concrete geval het verlenen van toegang tot die gegevens – naar mag worden aangenomen – slechts een geringe inmenging veroorzaakt in met name het recht op bescherming van het privéleven van de gebruiker als bedoeld in artikel 2, onder b, Richtlijn 2002/58/EG?

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 5 april 2022, ECLI:NL:HR:2022:475, overwogen dat – om de redenen die in dat arrest onder 6.5.3 zijn besproken – het hem voorkomt dat deze vraag bevestigend moet worden beantwoord.

De advocaat-generaal heeft in zijn aanvullende conclusie naar voren gebracht dat, gelet op de overwegingen van het Hof van Justitie in de zaak *Tribunale di Bolzano* die in verband met de als tweede gestelde prejudiciële vraag van belang zijn, het niet nodig is dat de als derde gestelde prejudiciële vraag wordt gehandhaafd. Het cassatiemiddel dat in de vordering tot cassatie in het belang van de wet is voorgesteld, kan namelijk ook zonder beantwoording van die vraag worden beoordeeld.

De Hoge Raad ziet echter aanleiding in te gaan op de betekenis van de recente rechtspraak van het Hof van Justitie voor de als derde gestelde prejudiciële vraag, nu de Hoge Raad die

vraag mede heeft gesteld om – met het oog op de belangen van de rechtspraak – duidelijkheid te verschaffen over de toepassingsvoorwaarden zoals deze mede voortvloeien uit het Unierecht, voor het doen van een vordering door de officier van justitie om verkeers- en locatiegegevens van een gebruiker van een communicatiedienst te verstrekken.

In de uitspraak *La Quadrature du Net II* overweegt het Hof van Justitie onder meer:

‘95 Wat betreft de bestrijding van strafbare feiten vloeit uit de rechtspraak van het Hof voort dat alleen de doelstellingen van bestrijding van zware criminaliteit en van voorkoming van ernstige bedreigingen van de openbare veiligheid een rechtvaardiging vormen voor een ernstige inmenging in de door de artikelen 7 en 8 van het Handvest gewaarborgde grondrechten die voortvloeit uit de toegang van overheidsinstanties tot een reeks verkeers- of locatiegegevens die informatie kunnen verschaffen over de communicaties van een gebruiker van een elektronische-communicatiemiddel of over de locatie van de door die gebruiker gehanteerde eindapparatuur en op grond waarvan precieze gevolgtrekkingen kunnen worden gemaakt over de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen, zonder dat andere factoren die de evenredigheid van een verzoek om toegang bepalen, zoals de duur van de periode waarvoor om toegang tot dergelijke gegevens wordt verzocht, tot gevolg kunnen hebben dat de doelstelling van voorkoming, onderzoek, opsporing en vervolging van strafbare feiten in het algemeen een dergelijke toegang rechtvaardigt [arrest van 2 maart 2021, Prokuratuur (Voorwaarden voor toegang tot elektronische-communicatiegegevens), C-746/18, EU:C:2021:152, punt 35].

96 Wanneer daarentegen de inmenging in de in de artikelen 7 en 8 van het Handvest verankerde grondrechten die voortvloeit uit de toegang van overheidsinstanties tot gegevens betreffende de burgerlijke identiteit die worden bewaard door aanbieders van elektronische-communicatiediensten – waarbij die gegevens niet kunnen worden gekoppeld aan informatie over de verrichte communicatie – niet ernstig is aangezien uit die gegevens, in hun geheel beschouwd, geen nauwkeurige gevolgtrekkingen over het privéleven van de betrokken personen kunnen worden gemaakt, kan die toegang worden gerechtvaardigd door de doelstelling van het voorkomen, onderzoeken, opsporen en vervolgen van strafbare feiten in het algemeen (zie in die zin arrest van 2 oktober 2018, Ministerio Fiscal, C-207/16, EU:C:2018:788, punten 54, 57 en 60).

97 Volgens vaste rechtspraak van het Hof is daarnaast het beginsel van belang dat de toegang tot verkeers- en locatiegegevens op grond van artikel 15, lid 1, van richtlijn 2002/58 enkel kan worden gerechtvaardigd door de doelstelling van algemeen belang met het oog waarop de verplichting tot bewaring van die gegevens aan de aanbieders van elektronische-communicatiediensten is opgelegd, tenzij die toegang wordt gerechtvaardigd door een

belangrijkere doelstelling van algemeen belang. Uit dit beginsel vloeit onder meer voort dat een dergelijke toegang met het oog op de bestrijding van strafbare feiten in het algemeen in geen geval kan worden verleend wanneer de bewaring van die gegevens haar rechtvaardiging vindt in de doelstelling van bestrijding van zware criminaliteit of, a fortiori, de doelstelling van bescherming van de nationale veiligheid (zie in die zin arrest van 6 oktober 2020, *La Quadrature du Net* e.a., C-511/18, C-512/18 en C-520/18, EU:C:2020:791, punt 166).

98 Een dergelijke doelstelling van bestrijding van strafbare feiten in het algemeen kan daarentegen de toegang tot opgeslagen en dus bewaarde verkeers- en locatiegegevens rechtvaardigen voor zover en zolang dat nodig is voor de marketing van de diensten, de facturering en de levering van diensten met toegevoegde waarde, zoals wordt toegestaan door artikel 6 van richtlijn 2002/58 (zie in die zin arrest van 6 oktober 2020, *La Quadrature du Net* e.a., C-511/18, C-512/18 en C-520/18, EU:C:2020:791, punten 108 en 167).’

Uit deze overwegingen volgt dat, in elk geval als het gaat om het verlenen van toegang tot gegevens die door de aanbieder worden bewaard op een andere grond dan de wettelijke maatregelen als bedoeld in artikel 15 lid 1 Richtlijn 2002/58/EG, het verlenen van die toegang in beginsel kan worden toegestaan als sprake is van een strafbaar feit in het algemeen, zonder dat dit feit als ernstig kan worden aangemerkt. Echter, als het verlenen van toegang tot verkeers- en locatiegegevens (anders dan uitsluitend identificerende gegevens) een ernstige inmenging veroorzaakt in de grondrechten van de betrokkene – het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en het recht op bescherming van persoonsgegevens – dan kan die inmenging alleen worden gerechtvaardigd door de doelstelling van de bestrijding van ernstige criminaliteit.

De door de Hoge Raad als derde gestelde prejudiciële vraag moet dus bevestigend worden beantwoord.

Afronding

De Hoge Raad is, gelet op het vorenstaande, van oordeel dat geen grond bestaat om het verzoek om een prejudiciële beslissing te handhaven. Dit verzoek wordt daarom ingetrokken.

De hierboven besproken onderdelen van de uitspraken van het Hof van Justitie in de zaken *La Quadrature du Net II* en *Tribunale di Bolzano* geven geen aanleiding tot wijziging van het beslissingskader dat de Hoge Raad in zijn arrest van 5 april 2022, ECLI:NL:HR:2022:475, heeft geformuleerd. Dit kader houdt in:

‘6.13.1 Op grond van de rechtspraak van het Hof van Justitie, zoals die hiervoor is besproken, komt de Hoge Raad tot het oordeel dat de regeling van de in het Wetboek van Strafvordering

neergelegde bevoegdheden tot het vorderen van verkeers- en locatiegegevens, niet in overeenstemming is met de eisen die Richtlijn 2002/58/EG stelt, als de toepassing van de betreffende bevoegdheid met zich brengt dat sprake is van een ernstige inmenging in het recht op bescherming van het privéleven en de beslissing tot de toepassing van die bevoegdheid wordt genomen door de officier van justitie. Vereist is dan – behalve in spoedeisende gevallen – dat “voorafgaand toezicht door een rechterlijke instantie of door een onafhankelijke bestuurlijke entiteit” plaatsvindt. Dat toezicht kan niet worden uitgeoefend door een openbaar aanklager en dus niet door de officier van justitie. Dit voorafgaande toezicht is niet vereist wanneer het uitsluitend gaat om het verlenen van toegang tot gegevens aan de hand waarvan de betrokken gebruiker kan worden geïdentificeerd, zonder dat de gegevens in verband kunnen worden gebracht met informatie over de tot stand gebrachte communicatie.

6.13.2 De Hoge Raad vindt hierin aanleiding te bepalen dat als de officier van justitie verkeers- en locatiegegevens wil verkrijgen die meer omvatten dan uitsluitend identificerende gegevens, hij gehouden is een schriftelijke machtiging van de rechter-commissaris te vorderen voor het vorderen van die gegevens. Praktisch gesproken houdt dit in dat als de officier van justitie toepassing geeft aan de bevoegdheden op grond van artikel 126na, 126ua en 126zi Sv, hij geen schriftelijke machtiging van de rechter-commissaris nodig heeft. Geeft de officier van justitie daarentegen toepassing aan de bevoegdheden van artikel 126n, 126u en 126zh Sv, aan de bevoegdheden van artikel 126ni, 126ui en 126zja Sv, voor zover de vordering dan is gericht aan de aanbieder van een communicatiedienst, of aan de bevoegdheid van artikel 126zo Sv, dan moet hij – ook al schrijft de wet dat niet voor – een schriftelijke machtiging van de rechter-commissaris vorderen.

6.13.3 Als de officier van justitie een schriftelijke machtiging vordert, moet de rechter-commissaris daarop beslissen. Bij die beslissing beoordeelt de rechter-commissaris of er wordt voldaan aan de eisen die de wet stelt aan het doen van een vordering tot het verstrekken van verkeers- en locatiegegevens, alsmede of het doen van die vordering in overeenstemming is met de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.’

De Hoge Raad merkt hierbij op dat de navolgende overwegingen in de uitspraak in de zaak *La Quadrature du Net II* bevestigen dat als het gaat om het verlenen van toegang tot uitsluitend identificerende gegevens, geen voorafgaande beoordeling door een rechter of een onafhankelijke bestuurlijke autoriteit is vereist:

‘130 Uit de rechtspraak van het Hof over het evenredigheidsbeginsel, dat volgens artikel 15, lid 1, eerste volzin, van richtlijn 2002/58 moet worden geëerbiedigd – met name uit de rechtspraak volgens welke, bij de beoordeling of de lidstaten een beperking van de omvang van de met name in de artikelen 5, 6 en 9 van deze richtlijn bedoelde rechten en plichten

kunnen rechtvaardigen, moet worden bepaald wat de ernst is van de inmenging in de in de artikelen 7, 8 en 11 van het Handvest verankerde grondrechten die een dergelijke beperking meebrengt, en moet worden nagegaan of het belang van de met die beperking nagestreefde doelstelling van algemeen belang in verhouding staat tot die ernst (arrest van 6 oktober 2020, *La Quadrature du Net e.a.*, C|511/18, C|512/18 en C|520/18, EU:C:2020:791, punt 131) – volgt dat de mate van inmenging in de betrokken grondrechten die de toegang tot de persoonsgegevens in kwestie met zich meebrengt alsmede de gevoeligheid van die gegevens ook van invloed moeten zijn op de materiële en procedurele waarborgen voor die toegang, zoals het vereiste van een voorafgaande toetsing door een rechterlijke instantie of een onafhankelijke bestuurlijke autoriteit.

131 Gelet op dit evenredigheidsbeginsel moet derhalve worden geoordeeld dat het vereiste van voorafgaande toetsing door een rechterlijke instantie of een onafhankelijke bestuurlijke entiteit noodzakelijk is wanneer, in de context van een nationale regeling die voorziet in de toegang van een overheidsinstantie tot persoonsgegevens, die toegang het risico inhoudt van een ernstige inmenging in de grondrechten van de betrokkene, in die zin dat die overheidsinstantie op basis daarvan nauwkeurige gevolgtrekkingen over zijn privéleven kan maken en, in voorkomend geval, een gedetailleerd profiel van hem kan bepalen.

132 Omgekeerd is het niet de bedoeling dat dit vereiste van voorafgaande toetsing wordt toegepast wanneer de inmenging in de betrokken grondrechten die de toegang van een overheidsinstantie tot persoonsgegevens met zich meebrengt, niet als ernstig kan worden aangemerkt.

133 Dat is het geval met de toegang tot gegevens betreffende de burgerlijke identiteit van de gebruikers van elektronische-communicatiemiddelen met als enige doel de betrokken gebruiker te identificeren en zonder dat deze gegevens in verband kunnen worden gebracht met informatie over de tot stand gebrachte communicatie, omdat de inmenging die een dergelijke verwerking van die gegevens met zich meebrengt volgens het Hof in beginsel niet als ernstig kan worden aangemerkt (zie in die zin arrest van 6 oktober 2020, *La Quadrature du Net e.a.*, C|511/18, C|512/18 en C|520/18, EU:C:2020:791, punten 157 en 158).’

De recente rechtspraak van het Hof van Justitie geeft verder geen aanleiding tot bijstelling van wat de Hoge Raad in zijn arrest van 5 april 2022, ECLI:NL:HR:2022:475, r.o. 6.12, heeft overwogen over de beoordeling van vormverzuimen die verband houden met de toepassing van de bevoegdheden die ertoe strekken verkeers- en locatiegegevens te verkrijgen.

Beoordeling van het cassatiemiddel

De overwegingen van de rechtbank zijn weergegeven in het arrest van de Hoge Raad van 5

april 2022, ECLI:NL:HR:2022:475, onder 4. Dat arrest houdt over de beoordeling van het cassatiemiddel verder in:

‘7.1 Het cassatiemiddel klaagt over het oordeel van de rechtbank dat het verlenen van een schriftelijke machtiging tot het vorderen van gegevens als bedoeld in artikel 126n Sv in het onderhavige geval in overeenstemming is met de eisen die Richtlijn 2002/58/EG stelt aan in het bijzonder het strafbare feit in verband waarmee die gegevens mogen worden gevorderd.

7.2 De beschikking van de rechtbank heeft betrekking op een vordering tot het verstrekken van gegevens over een gebruiker (te weten: de verdachte) van een communicatiedienst en het communicatieverkeer met betrekking tot die gebruiker in de periode van 9 tot en met 12 augustus 2021. Het gaat dus om een vordering tot het verstrekken van (historische) verkeers- en locatiegegevens als bedoeld in artikel 126n lid 1 Sv.

7.3 In verband met het te hanteren toetsingskader is allereerst het volgende van belang. De rechtbank heeft beoordeeld of de vordering van de officier van justitie tot het verlenen van een machtiging tot het verstrekken van verkeers- en locatiegegevens, op grond van artikel 126n Sv kan worden toegewezen. Artikel 126n lid 1 Sv vereist dat sprake is van een verdenking van een misdrijf als omschreven in artikel 67 lid 1 Sv. Deze bepaling stelt – anders dan artikel 126ng lid 2 Sv – niet de eis dat dit misdrijf een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert. Ook uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt niet dat vastgesteld moet worden dat sprake is van een misdrijf dat een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert. Aangenomen moet worden dat de verwijzing door de rechtbank, in de hiervoor onder 4.2 weergegeven overwegingen, naar het criterium dat sprake is van een misdrijf dat een ernstige inbreuk op de rechtsorde oplevert, op een kennelijke misslag berust. De overwegingen van de rechtbank kunnen in zoverre verbeterd worden gelezen.

7.4.1 De rechtbank heeft geoordeeld dat de vordering tot het verstrekken van verkeers- en locatiegegevens in dit geval verband houdt met de bestrijding van zware criminaliteit. De rechtbank heeft daartoe in aanmerking genomen dat de verdenking betrekking heeft op een gekwalificeerde diefstal in vereniging, dat op dit misdrijf een maximum gevangenisstraf van zes jaren is gesteld – zodat het ook gaat om een misdrijf als omschreven in artikel 67 lid 1 Sv – en dat dit misdrijf betrekking heeft op een voorwerp met een waarde van ongeveer € 18.000. Daarnaast heeft de rechtbank in haar oordeel betrokken dat voor het misdrijf waarvan de gebruiker wordt verdacht voorlopige hechtenis is toegelaten en dat tegen de gebruiker – gelet op het gevaar voor herhaling – een bevel bewaring is verleend.

7.4.2 Uitgaande van wat hiervoor onder 6.5.3, 6.6.3 en 6.8 is overwogen, getuigt het kennelijke oordeel van de rechtbank dat, gelet op de eisen die de wet en het Unierecht stellen, een

machtiging kan worden verleend tot het vorderen van verkeers- en locatiegegevens, niet van een onjuiste rechtsopvatting. Immers, een misdrijf in de zin van artikel 67 lid 1 Sv – waaronder ook een gekwalificeerde diefstal in vereniging – kan in het algemeen worden aangemerkt als een ernstig misdrijf. De rechtbank heeft daarnaast de ernst van het concrete feit waarvan de gebruiker wordt verdacht, in aanmerking genomen. Op grond daarvan heeft zij kennelijk en niet onbegrijpelijk geoordeeld dat, in aanmerking genomen dat met het vorderen van de in artikel 126n lid 1 Sv bedoelde gegevens over de gebruiker en het communicatieverkeer met betrekking tot die gebruiker in relatie tot één telefoonnummer over een periode van vier dagen een inbreuk wordt gemaakt op het recht op bescherming van het privéleven van de betrokkene, die inbreuk in verhouding staat tot deze ernst van het concrete feit.’

De recente rechtspraak van het Hof van Justitie geeft geen aanleiding tot een ander oordeel over het cassatiemiddel.

Het cassatiemiddel faalt.

De redactie, maart 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:408

Zaaknummer: 21/04869

Rechters: V. van den Brink, M.J. Borgers, A.L.J. van Strien, M. Kuijer en T. Kooijmans

Wetsartikelen: 126n Sv, 126na Sv, 126ni Sv en 456 Sv

RECHTSPRAAK

Hoge Raad naar aanleiding van het arrest van het Hof van Justitie in de zaak CG/Landeck.

Hoge Raad naar aanleiding van het arrest van het Hof van Justitie in de zaak CG/Landeck.

Wenk

De Hoge Raad heeft naar aanleiding van het arrest van het Hof van Justitie in de zaak *CG/Landeck* zijn rechtspraak over het onderzoek aan elektronische gegevensdragers en geautomatiseerde werken bijgesteld. Kort gezegd en op hoofdlijnen houdt het oordeel van de Hoge Raad het volgende in.

De algemene wettelijke bevoegdheden van opsporingsambtenaren bieden voldoende legitimatie voor een onderzoek aan voorwerpen – waaronder ook elektronische gegevensdragers en geautomatiseerde werken – als de met dat onderzoek samenhangende inbreuk op de persoonlijke levenssfeer als beperkt kan worden beschouwd. De wet vereist in zo'n geval geen voorafgaande rechterlijke toetsing of tussenkomst van de officier van justitie. Van zo'n beperkte inbreuk kan – naast onderzoek dat slechts strekt tot het identificeren van de gebruiker – bij het verrichten van onderzoek aan een elektronische gegevensdrager of een geautomatiseerd werk bijvoorbeeld sprake zijn als een opsporingsambtenaar een bij een verdachte aangetroffen elektronische gegevensdrager of geautomatiseerd werk bekijkt en daarbij enkele beperkte waarnemingen doet over het feitelijk gebruik daarvan op dat moment of direct daaraan voorafgaand, bijvoorbeeld door na te gaan welke contacten de gebruiker van een telefoon kort tevoren heeft gelegd.

Van een beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is echter al geen sprake meer als op voorhand is te voorzien dat door het onderzoek aan de smartphone (of andere elektronische gegevensdrager of geautomatiseerd werk) inzicht wordt verkregen in verkeers- en locatiegegevens, maar ook in andersoortige gegevens (zoals foto's, de browsergeschiedenis, de inhoud van via die smartphone uitgewisselde communicatie, en gevoelige gegevens). Als politie en justitie in zo'n geval onderzoek willen verrichten aan in beslag genomen elektronische gegevensdragers en geautomatiseerde werken, dan is voor dat onderzoek –

behalve in spoedeisende gevallen – een voorafgaande toetsing door de rechter-commissaris vereist. De toetsing kan resulteren in een – naar aanleiding van een vordering van de officier van justitie – door de rechter-commissaris verstrekte machtiging tot het verrichten van onderzoek aan de elektronische gegevensdrager of het geautomatiseerde werk, of in een onderzoek aan de elektronische gegevensdrager of het geautomatiseerde werk door de rechter-commissaris op grond van artikel 104 lid 1 Sv, waarbij de rechter-commissaris op grond van artikel 177 lid 1 Sv opsporingsambtenaren het bevel kan geven om dit onderzoek te verrichten.

Aan het waarborgen dat bij het aan een elektronische gegevensdrager of een geautomatiseerd werk te verrichten onderzoek geen grotere inbreuk wordt gemaakt op de persoonlijke levenssfeer van de gebruiker dan noodzakelijk, kan bijdragen dat in de door de officier van justitie gevorderde machtiging of in het op grond van artikel 177 lid 1 Sv door de rechter-commissaris te verlenen bevel wordt vastgelegd waarop dit onderzoek is gericht, en dat daarbij wordt voorgeschreven dat dit onderzoek – voor zover mogelijk – geautomatiseerd wordt gedaan met behulp van een technisch hulpmiddel alsmede dat uit een schriftelijke verslaglegging van de uitkomst van het onderzoek ook de inrichting en de omvang daarvan kunnen blijken.

De redactie, maart 2025

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-03-2025

ECLI: ECLI:NL:HR:2025:409

Zaaknummer: 22/03889

Rechters: V. van den Brink, M.J. Borgers, A.L.J. van Strien, M. Kuijer en T. Kooijmans

Advocaten: N. van Schaik

Wetsartikelen: 177 Sv, 104 Sv, 141 Sv, 148 Sv, 94 Sv, 95 Sv, 96 Sv en 8 EVRM